

”Hyvät *suuret ikäluokat*, en todella tiedä, miten te jaksatte puuhastella niin paljon. Olen huomannut, että te ette ikinä lepää. Mökeillä te aloitatte heti aamusta. Kun itse harkitsee toisen silmän avaamista, teillä tulevat korvapuustit jo uunista ja pihalla kaatuu puita. Välillä te palaatte tupaan raportoimaan toisillenne tehdyistä ja tulevista toimista ja katoatte taas. Te siivoatte ja rakennatte koko ajan. Kirjailija Arto Paasilinnallakin on jo seitsemän saunaa. Mihin muuten ihminen tarvitsee seitsemän saunaa? Olen todistanut sellaistaikin, että kesken päivällisen lähdetään nakuttamaan naulaa paremmin seinään kiinni. Te hiihdätte tuhansia kilometrejä, keräätte satoja kiloja suppilovahveroita ja miljoona kiloa mustikoita.

Millä energialla te käytte – ja miksi?” (Kolumnisti *Hanna Jensen*, Iltalehti 9.11.)

Nykyisin jo joka kymmenes suomalainen jättää tv-luvan hankkimatta. Televisiosta kieltäytyvien joukko saattaa kasvaa vuoden 2007 kesällä, kun *digitaaliset lähetykset* alkavat. Nykyisten digikanavien ohjelmistosta voi päätellä, millaisia katsojia tv-johtajat pelkäävät menettävänsä. Esimerkiksi yhtenä lokakuuisena vii-

konloppuna digikanavilla esitettiin ne kolme leffaa, joissa James Dean esittää pääosaa, ja klassisista klassisimman japanilaisohjaajan Kenji Mizoguchin tuotantoa. Esimerkkien perusteella johtajat uskonevat menettävänsä ainakin osan niistä luvanhaltijoista, jotka katsovat vanhanaikaisesti ohjelmia eivätkä televisiota. Näistä ohjelmia katsovista melkoinen osa lienee maksukykyisiä ja vanhoja (tai varttuneita, seniorikansalaisia, ikääntyviä, ikääntyneitä) katsojia, joita nykyinen tositelevisio ei huvi. Näiden dinosaurusten mielestä elämä on toisaalla kuin televisiossa, mutta onneksi sinne pääsee taksilla. On kuitenkin kiiva huomata, että digitalisoinnin maksumiehiksi heidät sentään kelpuutetaan.

Populaarikulttuurin tutkija *Markku Koski* osaa kirjoittaa sillä tavalla pinnallisen syvällisesti, että tekstiä lukiessa tulee koko ajan ahaa-elämyksiä. Lokakuun alussa Koski kirjoitti Helsingin Sanomissa näin:

”*Big Brother* on todeksi muutunut haave, uusversio Marxveljesten elokuvasta *Päivä tavaratalossa*. Tai aremmalle voisi jopa tulla mieleen Luis Buñuelin elokuvat *Tuhon enkeli* ja *Porvariston hillitty charmi*, jotka kuvasivat niin ikään yhden asunnon loukkuun jäänyttä ihmisjoukkoa. Mutta eivät ne *Big Brotherin* tehtävätkään kovin kummoisia ole. Ne ovat pelkkää pakkopullaa sarjan varsinaisen sisälön rinnalla. Yhdessäoloon ja

luovaan puuhailuun tottuneelle päiväkotisukupolvelle niissä ei liene sen kummempaa haastetta. – Big Brotherin katselu on tv:stä muutenkin niin tuttu sekoitus odotusta, uteliaisuutta ja häpeää.”

Nykyisin liian monet suomalaiset elokuvatkin suunnataan 20–30-vuotiaille. Kotimaisia elokuvia katsoessa tulee ikävä brittiläisiä arkidraamoja. Mutta kyllä ruotsalainenkin osaa tehdä aikuisen makuun sopivaa nykyelokuva, esimerkkinä olkoon Maria Blomin ohjaama *Takaisin maalle – Masjävlar*. Elokuvan tarina on hyvin yksinkertainen ja arkinen: nuori nainen tulee suurkaupungista viikonlopuksi kylään entiseen kotiinsa Ruotsin Taalainmaalla. Tytön isä täyttää 70 vuotta, ja juhlissa hän kohtaa kaksi sisartaan ja muita sukulaisia. Tämä pieni tarina saa ajatukset ja tunteet ihmeesti liikkeeseen. Tuollaistakin elämä voi olla ja, kas, tuollakin tavalla voi elää väärin.

Matti Heinonen haluaa YP:n välityksellä lähettää Juha Partaselle seuraavan kommentin:

”Luin kauniin kirjoituksen tupakanpoltostasi Yhteiskuntapolitiikka-lehdestä 5/2005. Mainitset siinä, että lopetat tapasi, jos löydät hyvän syyn siihen. En usko, että lopetat, vaikka sairastuisit vakavasti tupakan takia (todennäköisyys siihen, kuten tiedät, on pitkäaikaisella tupakoitsijalla suuri). Tässä lehdessä on todettu, että tupakariippuvuus on heroiniiriip-

puvuuden tasoa. Lisäksi Klaus Mäkelä on todennut (myös YP:ssä), että tupakka on yhteiskunnan kannalta hyvä tappaja, se tappaa juuri eläkeiän kynnyksellä. Jo tuo olisi hyvä syy lopettaa. Mutta miksi en todellakaan usko, ettet lopeta, on omakohmainen kokemus. Yli 80-vuotias äitini on polttanut koko aikuisuutensa ja tyypillisesti uskonut, että tupakka ei aiheuta ainakaan hänelle mitään. No nyt kuristaa tupakan aiheuttama keuhkohtaumatauti (saa lisähappea) toisaalta ja keuhkoista selkärangan levinnyt kovia kipuja aiheuttava syöpä toisaalta. Aikaa ei ole enää paljon. Autan keuhkohtaumasuihkeen ottamisessa ja sen päälle astmasuihke. Sitteen lähdetäänkin pyörätuolilla tupakalle, kolme pölliä kerralla sen vähäisenkin hapen menetyksen hinnalla. Eli tupakka menee kirjaimellisesti välittömän kuolemanuhkan edelle.”

Klaus Weckroth raportoi Tampereelta seuraavaa:

”Syksy oli kaunis, ajan henki vähemmän. Viimeinen pisara putosi vanhan sosiaalipsykologin sydämeen, kun olin sunnuntaikävelyllä. Kadun varrella Twix Mix -niminen suklaapatukka mainosti itseään näyttävästi ja sanatarkasti näin: ”Jaettu ilo? Tohon et usko itsekään. Two for me.” Joopa joo, kaksinkermaiselle ilolle ja kaksilolle taitavat nauraa paitsi naurismaan aidat ja varikset myös tämän ajan hengen yhä yksinäisempi sekauro.”

”Lapsi, joka on juuri oppinut kävelemään, kävelee tuntikau-

palla ympyrää; aikuinen, joka jo osaa kävellä, kysyy itseltään miksi. Vastaus löytyy usein toisesta toiminnasta: kävelen ehtiäkseni junaan, matkustan päästäkseni työpaikkahaastatteluun, menen työpaikkahaastatteluun saadakseni töitä jne. Toisillaan tekemisiä voidaan kuitenkin selittää vain tiettyyn rajaan saakka: menen työpaikkahaastatteluun saadakseni työpaikan, mutta miksi minä teen työtä 30 tai 40 vuotta elämästäni? Koska mitään päämäärää tai toiminnallista tarkoitusta ei ole olemassa, tämä ongelma ratkeaa vain, jos jokin toiminta voi olla yhtä tarkoitukse- tonta kuin lapsen leikki eli itse oma tarkoituksensa. Mutta eihän aikuinen ihminen voi hyllyksi tulematta kävellä tuntikausia ympyrää, kävellä kävelemisen vuoksi? Voi, jos hän ei enää kävele oman kävelemisensä vuoksi, vaan jonkun toisen ihmisen kävelemisen vuoksi: sinun vuoksesi (tai sinun kanssasi) voin kävellä ’kunnes kuolema meidät erottaa’.

Mielenkiintoista on, että tämä ’yhteinen käveleminen’ on kokonaan toisella tavalla päämäärätöntä kuin yhden ihmisen käveleminen. Asia ilmenee jo suomen kielen verbien rakenteessa. Ihminen, joka kulkee, on menossa paikasta toiseen, kun taas ihminen, joka kuljeskelee, on liikkeellä vailla sen kummempaa päämäärää; ihminen, joka laulaa, laulaa jotain määrättyä, kun taas ihminen, joka lauleskelee, ei ainakaan osallistu sillä hetkellä laulukilpailuun. Kiintoisaa on, että toiminnat, joiden suorittamiseen tarvitaan yksilön sijasta ’*kaksilo*’, ovat lähes järjestään tätä päämäärätöntä muotoa. Keskustella, ujo-ustella, seurustella ovat verbejä, joilta jopa puuttuu vastaava päämäärälli-

nen muoto: kukaan ei tietävästi voi ’keskustaa’, ’ujostaa’ tai ’seurustaa.’” (*Klaus Weckroth*: Toiminnan psykologia. Hanki ja jää 1988, s. 82–83.)

Illan hämärtyessä keinovalo värjää hohtavan valkean lumen punertavaksi. Alitajunnassani orastava pelon tunne nostaa päätään. Epäröiden tartun kahvaan. Otan ensimmäisen askeleen ja pakotan itseni liikkeelle. Lumi on tallautunut paikoin jäiseksi ja hyvin liukkaaksi. Tiedänkö varmasti, mitä olen tekemässä? Voisinko vielä palata takaisin? Yhtäkkiä horjahdan ja olen suistua päistikkaa jyrkkään rinneeseen. Selviydyn kuitenkin ja saan lisää rohkeutta. Eivät edes puista lankeavat uhkaavat varjot saa minua enää pyörtämään päätöstäni. Ylös! Olen jo lähes harjanteella. Olen väsynyt. Istahdan hetkeksi ennen kuin ... Äkkiä tunnen, kuinka maa pakenee jalkojeni alta. Syöksyn suin päin rinnettä alas. Ilmavirta piiskaa kasvojeni ja holtittomasti heiluvat jalkani hakkaavat jäistä rinnettä singoten lunta silmilleni. Tunnen itseni avuttomaksi kuin kaarnankappale aallokossa.

Kiihtyvä vauhti saa minut pelkäämään pahinta ... *en selviydy tästä!*

Vihdoin vauhtini hiipuu. Pysähdyn. Makaan lumessa hetken. Kuulen vain puuskuttavan hengitykseni, jonka höyry nousee kohti tummenevaa tähtitavasta. Nousen varovasti tunnustellen jalkeille. Samassa kuulen, kuinka lumessa narahtavat askeleet pysähtyvät taakseni. Ikuisuudelta tuntuva hiljaisuus katkeaa sanoihin: ”Isi, se on mun liukuri!”